



## БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

1040-София, ул. "15 ноември" 1, телефон 9795333, факс 981 73 62

УТВЪРДИЛ:

ПРЕДСЕДАТЕЛ:  
/ АКАД. Н. СЪБОТИНОВ /

### ЕТИЧЕН КОДЕКС на служителите в Българската академия на науките

#### ПРЕАМБИУЛ

Българската академия на науките (БАН) участва в развитието на науката в съответствие с общочовешките ценности и националните интереси и съдейства за умножаване на духовните и материалните богатства на българския народ.

Българската академия на науките е национална научна организация с утвърдено международно признание. Тя е решаващ фактор за изграждането на общество, базирано на знание и активен партньор в европейското изследователско пространство.

В тази връзка от нейните служители се очаква да демонстрират професионализъм, да се отнасят с уважение към гражданите, държавните органи, представителите на търговски дружества и на други юридически лица, както и към останалите служители на академията.

Етичните правила за поведение ангажират моралния дълг на служителите на БАН. Всеки отделен служител, осъществявайки своите професионални задължения, допринася за формирането на облика на цялата система.

От служителите на БАН се очаква да възприемат етичните норми на поведение, очертани в този кодекс и да се стремят да изпълняват своите задължения в съответствие с принципите на професионалната етика.

Несъобразяването с етичните норми на поведение води до уронване на престижа на Българската академия на науките и загубата на доверие в нея.

#### Глава първа ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

##### Раздел I Обхват

**Чл. 1.** Етичните правила в този кодекс са приложими спрямо всички служители на Българската академия на науките и се отнасят до:

- взаимоотношенията между служителите на БАН и държавните органи;
- взаимоотношенията между служителите на БАН и гражданите и юридическите лица;
- взаимоотношенията между отделните служители в системата на БАН;
- правата и задълженията на служителите на БАН.

**Чл. 2.** Служителите на БАН изпълняват своите задачи при спазване на Закона за Българската академия на науките и Устава на БАН, утвърдените вътрешни правила и процедури, както и всички други законови и подзаконови нормативни актове, които регламентират дейността на академията и на нейните служители.

## **Раздел II Цел**

**Чл. 3.** Настоящите правила имат за цел да определят етичните изисквания в поведението на служителите на Българската академия на науките, в служебната и извънслужебната им дейност, като по този начин целят засилване на доверието и издигане престижа на академията и гарантират професионалния статус и авторитета на отделния служител.

## **Раздел III Принципи**

**Чл. 4.** Дейността на служителите на БАН се осъществява при спазване на следните принципи:

**1. Законност** – служителят на БАН изпълнява служебните си задължения при строго спазване на Конституцията и законите на Република България, и съобразно установените вътрешни правила;

**2. Безпристрастност** – служителят на БАН извършва дейността си обективно и добросъвестно, като се стреми вярно, точно и безпристрастно да събира, анализира и оценява всички факти и обстоятелства свързани с работата му, без да допуска влияние на собствени или чужди интереси;

**3. Компетентност** – служителят на БАН извършва дейността си, като използва и прилага знанията и опита, които притежава и непрекъснато повишава нивото на професионалната си квалификация и компетентност в интерес на академията;

**4. Отговорност** – служителят на БАН следва поведение, което не накърнява престижа на академията, не само при изпълнение на служебните си задължения, но и в своя обществен и личен живот;

**5. Честност** – служителят на БАН в зависимост от функциите, които изпълнява, осъществява действия, предлага и взема решения, водещи до елиминиране на произвола и укрепване на доверието в академията;

**6. Колегиалност и учтивост** – при изпълнение на служебните си задължения служителят на БАН се отнася любезно, възпитано и с уважение към всеки, като зачита правата и достойнството на личността и не допуска каквито и да са прояви на дискриминация;

**7. Публичност и откритост** – служителят на БАН осъществява своята дейност по начин даващ възможност да се видят ясно неговите действия и резултатите от извършената работа;

**8. Конфиденциалност** – служителят на БАН запазва в тайна данните и фактите, станали му известни при или по повод служебната му дейност.

## **Глава втора ОБЩИ ПРАВИЛА ЗА ЕТИЧНО ПОВЕДЕНИЕ НА СЛУЖИТЕЛЯ НА БАН**

### **Раздел I**

## Професионално поведение и квалификация

**Чл. 5.** Служителят на БАН е длъжен:

- а) да познава и спазва своите професионални права и задължения, произтичащи от нормативните актове, вътрешните правила и този кодекс;
- б) да извършва дейността си компетентно, обективно и добросъвестно, като се стреми непрекъснато да подобрява работата си и защита на интересите на академията;
- в) да не ползва с користна цел служебната информация, с която разполага и да не я разгласява пред други лица, освен по предписания от закона ред;
- г) да не предприема действия, които надхвърлят неговата професионална компетентност;
- д) да поддържа и повишава своите професионални знания и умения;
- е) да помага за обучението на колегите си, да споделя своя опит с тях и да съдейства за тяхната специализация и усъвършенстване.

## Раздел II Конфликт на интереси

**Чл. 6.** Служителят на БАН трябва да избягва ситуации, при които с действията си използва професионалните си правомощия и статут в личен интерес или в интерес на свързани лица.

**Чл. 7.** При възлагането на служебна задача, чието изпълнение може да доведе до конфликт между служебните му задължения и неговите частни интереси, служителят на БАН следва своевременно да уведоми своя ръководител.

**Чл. 8.** Служител на БАН, на когото станат известни факти и обстоятелства за възникнал конфликт на интереси в звеното, в което работи, може да подаде писмен сигнал до органа по назначаването и/ или до по-висшестоящ орган.

**Чл. 9.** Информация, станала известна на служители на БАН по силата на служебното положение, не може да се използва от тях в личен интерес или в интерес на свързани лица, през цялото време докато заемат длъжност в академията, както и след прекратяване на трудовото правоотношение.

## Раздел III Лично поведение на служителите на БАН в обществото

**Чл. 10.** При изпълнение на служебните си задължения и в обществения живот, служителят на БАН следва поведение, което е съвместимо с добрите нрави и не уронва престижа на академията.

**Чл. 11.** Служителят на БАН не може да използва служебното си положение с цел получаване на наследващи се облаги за него или свързани с него лица.

**Чл. 12.** Служителят на БАН не трябва да изразява лично мнение по обществени или служебни въпроси по начин, който би могъл да се тълкува като официална позиция на Ръководството на БАН и/ или ръководството на звеното, в което той работи.

**Чл. 13.** Служителят на БАН не допуска дискриминация, основана на пол, раса, език, религия, образование и убеждения, политическа принадлежност, мнение, национален или социален произход, етническа принадлежност, здравословно състояние, възраст, сексуална ориентация, лично и обществено положение, имуществено състояние или на всякакви други принципи, установени в закон или в международен договор, по който Република България е страна.

Чл. 14. Служителят на БАН отговаря на поставени въпроси съобразно функциите, които изпълнява, като при необходимост ги пренасочва към друг служител, притежаващ съответната компетентност.

#### Раздел IV

##### Взаимоотношения между служителите на БАН и служителите на ръководни длъжности в БАН

Чл. 15. Служителят на БАН е длъжен да спазва служебната йерархия и стриктно да изпълнява актовете и заповедите на ръководните органи на академията и на звеното, в което работи.

Чл. 16. Ръководителят е отговорен за заповедите, които издава, за тяхното изпълнение и последиците от тях.

Чл. 17. Ръководителят е пример за професионална, безпристрастна и ефективна дейност и насърчава коректното изпълнение на професионалните задължения на своите подчинени посредством съвет, данане на насоки или предприемане на други подходящи корективни мерки.

Чл. 18. Ръководителят е длъжен да осигури на служителя необходимите условия за изпълнение на служебните му задължения, както и за повишаване на неговата квалификация или преквалификация.

Чл. 19. Служителят на БАН изпълнява добросъвестно всички законосъобразни актове и заповеди на своите ръководители.

Чл. 20. Служителят на БАН не трябва да изпълнява заповед, нареждаща му да извърши явно незаконни действия. Ако счита, че дадена заповед е такава, той трябва да докладва писмено мнението си пред органа, който я е издал и/ или пред по-висшестоящ орган.

Чл. 21. Служителят на БАН е длъжен да докладва на ръководителя си и/ или на по-висшестоящ орган всички административни слабости, пропуски и нарушения, които според него създават предпоставки за корупция, измами и нередности.

#### Раздел V

##### Взаимоотношения между служителите на БАН

Чл. 22. Служителят на БАН оказва професионална помощ на колегите си при изпълнение на служебните задачи в рамките на своята компетентност.

Чл. 23. В отношенията между служителите на БАН не се допускат никакви форми на дискриминация.

Чл. 24. В отношенията с колегите си служителят на БАН проявява уважение, коректност и колегиалност, като не допуска поведение, което накърнява достойнството и правата на отделната личност.

Чл. 25. Когато противоречията между колеги не могат да бъдат разрешени от самите тях, те гърсят съдействието на непосредствения си ръководител.

#### Раздел VI

##### Права на служителите на БАН

Чл. 26. Служителят на БАН има право на работна среда, позволяваща пълна изява на неговите способности, свободна от всякаква форма на тормоз, нетолерантност и дискриминация.

**Чл. 27.** В дисциплинарно производство, образувано срещу него, служителят на БАН има право на пълно, обективно и всестранично разследване.

**Чл. 28.** Служителят на БАН не може да бъде санкциониран поради факта, че е докладвал за случай на нарушение на професионалната етика, освен ако подобен акт не се окаже злонамерен или неоснователен.

**Чл. 29.** Служителят на БАН има право на точно и обективно оценяване.

### Глава трета МЕРКИ ПО ПРИЛАГАНЕТО

**Чл. 30.** Правилата на поведение, съдържащи се в настоящия кодекс, са неизменна част от ежедневната дейност на служителите на БАН, съобразно тяхната функционална компетентност.

**Чл. 31.** Етичният кодекс подлежи на задължително спазване от всички служители на Българската академия на науките, като всяко нарушение на установените с него правила ще бъде разглеждано като основание за търсене на дисциплинарна отговорност и налагане на дисциплинарни наказания по раздел III на глава девета от Кодекса на труда.

**Чл. 32.** Този кодекс следва да се доведе до знанието на всички служители в Българската академия на науките за сведение и изпълнение, като запознаването с неговото съдържание се удостоверява лично от служителя чрез подпис.

### ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

**§ 1.** Нормите на настоящия кодекс са задължителна част от трудовоправните задължения на служителите в Българската академия на науките.

**§ 2.** Служителите на БАН са длъжни да спазват разпоредбите на настоящия кодекс и във връзка с това да се информират за поправки и изменения на неговите разпоредби.

**§ 3.** В шестмесечен срок от приемането на Етичния кодекс, непосредствения ръководител на съответното структурно звено в Българската академия на науките изпълнява задължението си по чл. 32.

**§ 4.** При първоначално встъпване в длъжност, непосредственият ръководител е длъжен да запознае служителите с разпоредбите на този кодекс в 7-дневен срок от встъпването.

**§ 5.** Етичният кодекс е приет от Ръководството на Българската академия на науките с решение по протокол № 44/24.11.2009 г., на основание чл. 7, ал. 1, т. 16 и чл. 11 от Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор и е елемент от системата за финансово управление и контрол в Българската академия на науките.

**§ 6.** За неуредените в този кодекс случаи се прилагат разпоредбите на Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор, Кодекса на труда, Закона за БАН, Устава на БАН и вътрешните общоакадемични актове.

**§ 7.** За целите на този кодекс, понятията "свързани лица" и "частен интерес" имат смисъла и съдържанието, посочени в Закона за предотвратяване и разкриване на конфликт на интереси.

**§ 8.** Въз основа на настоящия кодекс всяко самостоятелно звено от системата на Българската академия на науките може да разработи и въведе приложим за неговите служители етичен кодекс.

**§ 9.** Изменения и допълнения на настоящия кодекс се извършват по реда на неговото приемане.

**§ 10.** Етичният кодекс влиза в сила от датата на приемането му.